

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 74.

— Sibiu, Sambat'a 13/25 Septembre. —

1880.

Abonamentu nou la „Observatoriulu“.

Prin acésta se deschide abonamentu nou pe triluniulu Octobre — Decembre a. c. si anume:

cu 2 fl. v. a. in laintrulu monarchiei,
cu 2 fl. 50 cr. séu 6 franci in strainatate.

Acei p. t. domni abonati alu caroru abonamentu espira cu ultim'a Septembre st. v. sunt rogati a'si reinnoi abonamentulu de timpuriu, pentru cá se nu suferu intrerupere in espedarea diariului.

Bani de abonamentu se transmitu mai usioru si mai siguru prin asemnatiuni postale (mandate) de a dreptulu la: „Observatoriulu“ in Sibiu.

Esemplarie complete mai avemu numai dela 1/13 Juliu a. c.

Condiuniile de abonamentu se potu vedea in fruntea diariului.

Redactiunea.

Legi electorali. Activitate, sau Resistentia passiva.

I. Totu cestiunea vechia este acésta, care la poporulu romanescu din Transilvani'a se repete acum de 15 ani sub aceeaasi forma, in fia-care periodu parlamentaria.

Territuulu de alegeri noue la diet'a Ungariei cade in anulu 1881; partidele politice ungueresci au si inceputu agitatiunile lor, ele se si organizéda. „Numai romanii nu facu nimicu, numai romanii stau cu manile in sinu, numai romanii dormu. Unde sunt conducatorii, unde aparatorii causei lor? Ei au parasitu pe poporu, si l'au lasatu prada lupilor.“

Acestea vaieraturi femeiesci se audu din nou in Transilvani'a; numai se nu ne intrebati dela cine, cá se nu le sara in nasu, daca le vomu cita onorabilele adrese. Se intielege si nespusu de noi, cá in cestiunea electorala transilvana cele mai grele inputari se facu asia numitiloru passivisti, cari sunt inculpati cá „ei si numai ei aru retinea pe poporu dela urn'a electorala si nu 'iaru lasá se aléga, ce? deputati romani la diet'a Ungariei; cá inse poporulu totu merge la urna, totu alege, inse numai deputati magiari si inca din cei mai inversiunati vrasmasi, nascuti, crescuti si jurati ai natiunei romanesci.“

Câte cuvante, atâtea neadeveruri.

Dela 1871 incóce, de cându cu a dou'a comedia politica este intrebuintata o stratagama, nicidecum originala romanésca, decâtu numai imitata, sau mai bine, maimutita dupa altii, cá adeca dela unu centru ócare se dá câte o parola de di, de ocaziune, cum ar fi de exemplu: „passivitatea este lene“, ori „passivitatea este mórte“, sau „cine nu intra in actiune, face treb'a vrasmasiloru“, sau un'a si mai drastica: „Cutare omu este auctorulu passivitatiei; tocati'lu in capu, scapati-ve de elu si mergeti inainte.“ In fine cá „passivitatea ar fi in sinesi buna, este inse executata reu,“ cá si cum acolo, unde cineva este decisu a remanea passivu, ar mai potea fi vorba de vreo actiune, de miscare, de executiunea vreunui planu!

De aci incolo se intempla si la noi cá la tóte popórale de tali'a nóstra, cá glót'a, multimea, repete si ea Dómne miluesce, Dà-ne Dómne si Tie Dómne, cantandu sau murmurandu, dupa cum psaltii cu catavasieriulu in mana conducu pe acelu choru dressatu bine séu reu.

Canteculu unuia din corurile „instrumentate si acordate“ suna cam asia:

„Nu voimu se mai scimu de gargaunii vostrii betransci. Generatiunile care'si succedu unele dupa

altele, nu sunt obligate prin nimicu a calcá in urmele celoru precedente. Alti ómeni si alte idei. Ce ne totu ródeti urechile cu autonomi'a Transilvaniei, cu nationalitate politica, cu limba nationala? Visuri si utopii sunt acestea. Ce limba nationala? Vomu invetiá limb'a aceea, dupa care se fimu in stare de a subsiste si a inaintá. Eri amu invetiatu limb'a germana, astadi invetiamu pe cea magiara, máne se póte se invetiamu érași pe cea germana, si poimane, ce mai scii, pe vreun'a slavóna, éra lips'a limbei romanesci nu o simtimu, cá ea nu ne permite nimicu, prin urmare de ce se ne mai perdemu timpulu cu ea? Ce autonomia? De pane si de carne, de locuintia si vestimente ducemu noi lipsa, nu de autonomii. Si apoi, nu care cumva, pentru ideile ficse ale unoru ómeni cu unu pitioru in grópa, cu unulu afara, ne vomu face si noi de ura cu compatriotii nostrii, cu „domnii“ tiei, cu bravii, cu generosii, cu gratiosii, cu ospitalii cuceritori ai nostrii? Lasati-ne se mergemu la Pest'a, se ne inpacamu cu ungurii, cá se ne faca si noue parte din ólele egiptene.“

Celelalte gratiositati de natur'a acestora, câte se mai audu, in certe societati si cercuri, le supunemu cá cunoscute lectoriloru nostrii.

Se nu se mai involbure nimeni asupr'a ómeniloru „ruginiti“, cá-ci romanii cei „ruginiti“ din Ardealu n'au invetiatu profesiunea braviloru carii, oprescu pe caletori in drumu si le infigu revolverulu in peptu; cei „ruginiti“ lasa pe ori-cine, nu se mérga, ci se sbóre preste mormentele parintiloru si preste ale celoru mii de martiri carii, au sangeratu pentru libertate, — se mérga pana unde le place si cum le convine; ceru inse si „ruginiti“ pentru persónele loru acea gratia, cá se'l lasati se móra in pace, alaturea cu ideile loru nationali si politice, prefacute in meduva si in sange.

Se póte compune unu volumu folticosu din câte s'au scrisu si publicatu dela 1848 si mai alesu dela 1861 incóce asupra legiloru electorali, cu câte avuseramu a face in Transilvani'a pana in dilele acestea; éra fiindu-cá acésta cestiune stá in cea mai strinsa legatura cu celelalte cestiuni vitali, a urmatu fresce, cá si acestea se fia discutate mai de multeori, de cátra mai multi, sub diverse puncte de vedere; asia autonomi'a tiei, nationalitatea si drepturile ei politice, dreptulu limbei nationale in viéti'a publica etc.

Dara generatiunile se trecu si uneori aceeași generatiune isi schimba parerile, in cátu nici se nu o mai poti cunósce; adeveruri recunoscute se dau uitarei si loculu loru ilu ocupa sofismele dictate de interesele momentane, candu locali si personali, candu de partida, sau si numai de câte o clica. Din cause de acestea promiseramu si noi lectoriloru nostrii nu asia de multu, cá cestiunea legei electorale o vomu dá din nou in discussiunea publica, precum fusese si in Juliu 1878 totu in acestea colóne; asta-data inse ea va fi luata in nexu cu legea electorala din Ungari'a, cum si cu cestiunea poporului romanescu din acea tiéra.

Intr'aceea, voindu a intrá in cestiunile meritorie, trebue se ne limpedimu situatiunea, cu alte cuvante, se cercetamu cu sange rece, inputarile care se facu din caus'a politiceii urmate pana acuma.

Inculparile facute ómeniloru carii tinu la resistenti'a passiva, se enumerara mai iu susu. Noi le respingemu pe tóte si sustinemu, cá acelea sunt neintemeiate, nedrepte, asupritórie si anume:

1. Nu este adeveratu, cá poporulu romanescu s'ar fi parasitu pe sine si cá ar dormi din caus'a resistentiei passive in alegerile parlamentarie.

2. Nu este adeveratu, cá ómenii resistentiei passive aru fi lasatu pe poporulu romanescu in prad'a lupiloru.

3. Nu este adeveratu, cá „poporulu roma-

nescu“ ar merge la urna si ar alege deputati vrasmasi ai sei.

4. Nu credemu cá politic'a resistentiei passive intre inpregiurarile actuali si cu midiulócele de care potu dispune reprezentantii aceleia, s'ar potea executá cu rezultate mai bune, decâtu s'a intemplatu acésta pana acuma.

5. Nu resistenti'a passiva pe terenulu parlamentariu, ci tocma din contra, actiunea acelora, carii au indemnatu in tóte periodele electorali, cá romanii se ia parte la alegerile parlamentarie, au produsu confusiuni grave, au ametitu pe poporu, a compromissu caus'a in gradu funestu, éra ei insii s'au facutu de risulu adversariloru, pentru-cá au lucratu orbesce, fàra picu de programa, fàra nici-unu planu.

Tóte acestea assertiuni ale nóstre suntemu datori a ni le justificá in faci'a patriei si a natiunei, éra pentru cá se o facemu acésta cu bunu resultat, cauta se trecemu in revista tóte periodele electorali dela 1866 incóce. Numai sub acésta conditiune vomu fi in stare de a ne castigá o basa sanetósa, pentru o conferentia si discussiune, apoi, voindu D-dieu, si pentru o intielegere buna.

(Va urmá.)

Austro-Ungari'a si Romani'a.

Ci cá puçinu a mai duratu caldurós'a inbratiosiare a diplomatiei romanesci cu cea austro-ungurésca!

De joi pana mai apoi. Pe candu press'a oppositiuniloru din Bucuresci, Jasi si Craiov'a se facea farime, cá ministeriulu actualu romanescu se arunca in bratiale Austro-Ungariei si aduce tiér'a in periculu de a'si perde independenti'a, pe atunci press'a ungaro-nemtiésca din B.-Pest'a spumega de mania, cá-ci guvernulu Brateanu nimicu nu face pe voi'a Austro-Ungariei.

Este verb'a de regularea navigatiunei pe Dunare, de spargerea Portiei de feru, de fortificarea noua a insulei Ada-Kaleh, si de politi'a danubiana. Austro-Ungurenii pretindu, cá in colegiulu in ternationale alu staturiloru riverane se póte ei pentru toti vecii presidiulu si prin urmare se decida ei in tóte casurile grave. Guvernulu Romaniei se oppune si despre sil'a ce i se face, informédia pe celelalte poteri mari, anume in lini'a prima pe Franci'a si pe Britani'a.

Romani'a este provocata, cá in casu de unu resboiu austro-russescu se se declare pentru Austri'a. Romani'a dá unu respunsu evasivu dicíndu, cá mai e timp, se voru socoti. La acésta in B.-Pest'a punu in avant-garda câteva diarie mari, cá se amerintie pe Romani'a cu tóte relele, si provóca pe ministrulu de esterne br. Haymerle din Vien'a, cá pentru ori-ce casu se céra de pe acuma garantie tari dela Russi'a. Principalele garantie care se ceru sunt trei:

1. Trupele Romaniei si trupele Serbiei se fia puse sub comand'a suprema austro-ungurésca.

2. Dunarea se fia declarata si recunoscuta de cátra Russi'a (si prin urmare de cátra tóta lumea), pana la versarea sa in Marea négra de riu austro-ungurescu. Acésta axioma trebue se fia recunoscuta in Petersburg, inainte de a potea reflectá la unu armistitiu.

3. Agitatiunile in Bulgari'a se fia innadusite. Specificaramu acestea pretensiuni trufasie, dandule si numeru pentru mai buna pricepere; testulu originalu ilu punemu in nota.)*

*) „Diese Garantien können in nichts Anderem bestehen, als dass die rumänischen und serbischen Truppen unter österreichisch-ungarisches Obercommando gestellt, die Wüherleien in Bulgarien dagegen eingestellt werden. Die Donau gehört Oesterreich-Ungarn — dieses Axiom muss in Petersburg anerkannt werden, bevor an einen ernstlichen Waffenstillstand gedacht werden kann. („Pester Journal“ 19 Sept. Nr. 260.)

Este cunoscutu de tota lumea, ca in Romani'a se preambila spionii austro-unguresci in tote timpurile ca in gradina tata-seu. Mai deunadi dn. Késmarsky unu professoru dela universitate, caletorindu la Brasiovu, ese de acolo insoçitu de alti cãtiva, pe la Branu in muntii Buceci, pãna susu la schitulu calugarescu cu bisericuti'a sa edificata intr'o pestera. Granitariiloru romani nu li se prea para de acei straini, si crediendu ca trebue se faca raportu despre densii cu atãtu mai virtosu, ca prea insemnau multe si deliniau cãte ceva, primescu ordinu ca se'i tractadie cãtu se pãte mai omenesce, dara se'i conduca la Tergovistea, de unde apoi se dete aviso la Bucuresci, unde fu inaintatu si dn. professoru cu ai sei, apoi pusu in libertate. Comedi'a tinu vreo 5 zile din munti pãna la Bucuresci. Din acãsta cauza spectacolulu este fãrte mare in press'a Ungariei. Diariulu oficiosu „Pester Lloyd“ dice, ca ar fi o dejosire pentru Austro-Ungari'a se declare resboiu unoru miniature de tierisiãre, cum este Romani'a si Serbi'a, din caus'a maltratãrei unui professoru si altoru suditi austro-unguresci, invita inse pe ministrulu Haymerle, care tocma se afla in conferentie la Budapest'a, ca se fia mai energiosu façia de romani, se ea repressalii asupra tuturor suditiloru romani cãti vinu in Austro-Ungari'a si cãti trecu prin acestea tieri in alte parti ale Europei. (Nr. de sãra din 20 Sept.)

Fal'a, vanitatea si aroganti'a nesuferita a aceluor diarie unguresci scrise nentiesce, fanatismulu si chauvinismulu loru ne erau cunoscute de multu; ur'a loru inflacarata insoçita de celu mai excessivu despretiu si urgia pentru totu ce se dice romanu si romanescu pe façi'a pamentului, ne sunt in memoria fãrte prãspeta. Las' ca despre poporulu romanescu din monarchia scriu la tote ocasiunile numai ca despre unu poporu de gusiati, dara apoi credemu ca n'a uitatu nimeni cele publicate in „Pester Lloyd“ despre armat'a romanãscã in Aprile 1877, candu acelu diariu apostrofã mereu pe guvernulu ungurescu, de ce nu ia mesuri pentru casulu, candu armat'a romanãscã concentrata inpregiuru de Calafatu, dupa cele de antaiu detunaturi ale artileriei turcesci dela Vidinu, luandu-o la fuga, nu se va opri pãna in muntii Transilvaniei, unde firescu, trebuea se fia desarmata, dusa in captivitate si pusa la munca iobagãscã. Astadi, dupa ce bravur'a trupeloru romanesci fu probata in batalii din cele mai crunte, nu se pretinde mai puçiu, de cãtu ca ea se fia supusa la comand'a de ex. a grafului Edelsheim-Gyulay. Apoi ca Carolu I nu a voitu se'si subordinadie armat'a sa nici la comand'a imperatului Russiei si a frate-seu Nicolae; din contra M. S. R. au avutu sub comand'a sa regimente si brigade muscalesci.

Tote acestea neinvoiri si pretensiuni, precum si altele mai multe, sunt totu atãtea simptome fãrte batetãrie la ochi, ca in adeveru prin tractatulu dela Berlin inchiaietu in 1878 si prin conferenti'a din estimpu nu este asigurata nici-o pace durabila, ci totulu este numai unu armistitiu, care sãmena fãrte, ca se va curmã cãtu mai curendu.

Arnautii si Montenegrinii isi stau façiã in façiã la cetatea maritima Dulcigno, armati din crescutu pãna in talpi. Europ'a decise de repetite-ori, ca acea cetate cu tinutulu seu trebue se trãca in possessiune principatului Muntenegru. Arnautii nu suferã acãsta schimbare de possessiune, nici cu voi'a nici fãra voi'a sultanului si a guvernului seu. Poterile mari insistu pentru executiune. Arnautii nu voru se audia de nimicu, scotu garnison'a turcãscã din Dulcigno (citesce Dulcinio) si'lu ocupa. Flot'a europãna compusa din corabiile poteriloru mari stã concentrata in apropiare la Ragusa, gat'a de a plecã in ori-ce momentu spre bombardarea si nimicirea disei cetati. Acãsta ar fi fapt'a bellica ce amerintia in acestea momente. Lumea inse intrãba: De ce o flotta intrãga contra unei cetatiui? De ce in bursele europene a intratu spaima noua? Pentru-ce pretindu ungurii nebunesce, ca trupele romanesci si serbesci se se subordinadie comandei loru? Spre ce scopu acelea mari preparative in Galiti'a? Dintr'o di in alt'a nu mai scimu unde ne aflamu.

Dela adunarea generala a Asociatiunii transilvane etc. tinuta in Turd'a. Augustu 1880.

Processu verbalu

susceptu in siedintiele adunãrei generali a XIX-a a Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, ce s'au tinutu conformu hotãrirei adunãrei generali din Sighisior'a dela 4 Aug. 1879 la punctulu alu XIV din pro-

cessulu verbalu, in orasiulu Turd'a la 7, 8 si 9. Augustu 1880.

Sumariulu acestoru siedintie este urmatoriu:

Siedinti'a I dela 7 Augustu.

I. Dupa seversirea servitiului divinu tinutu in biserica romana gr. cath. din Turd'a, la care a asistatu unu publicu numerosu, membrii Asociatiunii au emisu in urm'a unei scurte consultari, o comisiune compusa din Antoniu Vestemianu si capitanulu Popu, pentru a invita pe vice-presedintele Asociatiunii Jacobu Bolog'a la adunare.

Acãsta intrandu in biserica unde s'au tinutu adunãrile generali si ocupandu locul presidiale, face cunoscutu adunãrei, cumcã presedintele Asociatiunii d-lu prepositu Timoteiu Cipariu i-a facutu aretãrea, ca inpedecatu fiindu din cauza de sanatate, nu pãte participa la acãsta adunare, care scrisãre se aclude la acestu processu verbalu sub A), apoi salutandu in termini caldurosi pe toti membrii adunati la aceste siedintie si spunendu cumcã asta-data nu voiesce a tinea unu discursu mai lungu, pentru a economisã cu timpululu, lasandu'lu pentru obiectele cele multe puse la ordinea dilei, si pentru discursurile insinuate in numeru de 8., declara siedintiele adunãrei generali a XIX. a Asociatiunii transilvane la orele 10 a. m. de deschise.

Advocatulu Dr. Ioanu Ratiu luandu cuventulu, saluta in numele inteligentiei si alu poporatiunii din Turd'a si juru atãtu pe comitetulu Asociatiunii, cãtu si pe toti membrii ce au participatu la acãsta adunare. Cuventulu lui Dr. Ratiu se aclude la acestu processu verbalu sub B).

II. Presedintele inainte de a trece la obiectele publicate in program'a pentru acãsta adunare, ce se alatura la acestu processu verbalu sub C), arata, ca dela ultim'a adunare generala, ce s'a tinutu anulu trecutulu la Sighisior'a pãna acuma au repausatu urmatorii membri: Georgiu Pop'a din Blasiu, membru fundatoriu; Dr. Nicolau Stoi'a medicu in Blasiu; Simionu Balintu protopopu la Rosi'a Abrudului; Demetriu Andronicu din Sibiu si Moise Tom'a administratoru protopopescu din Sibiu, membri ordinari.

ad II. Adunarea generala dã espressiune parerei sale de reu, pentru perderea acestoru membri, prin sculare.

III. Presedintele pune la ordinea dilei alegerea aloru trei secretari ad hoc, conformu p. 2 din programa.

ad III. Adunarea alege prin aclamatiune de secretari ad hoc pe Andreiu Cosm'a, Dr. A. P. Alessi si Nicolau F. Negrutiu.

IV. Secretariulu alu II-lea Dr. Josifu Hodosiu dã cetire raportulu comitetului Asociatiunii despre activitatea lui in anulu 1879/80, carele se aclude sub D) la acestu processu verbalu.

ad IV. Raportulu comitetului se ia spre sciintia.

V. Se pune la ordinea dilei raportulu despre starea cassei Asociatiunii si a acelu a fondului pentru Academi'a romana, ce se aclude aici sub C). V. Romanu propune, ca de orece acestu raportu se afla tiparitu si inpartitu intre membri, din considerarea crutiãrei de timpulu, se se privãca de cetitu.

ad V. Adunarea primesce propunerea lui V. Romanu si hotãresce, ca acestu raportu se se predea comisiunii ce se va alege pentru revederea si examinarea fonduriloru si ratiociniului pe anulu 1879/80.

VI. Secretariulu ad hoc Dr. Alessi in absentia archivarului-bibliotecariu, dã cetire raportulu acestuia despre starea bibliotecei Asociatiunii, precum si propuneriloru acestuia de a se publicã catalogulu bibliotecei in organulu Asociatiunii, a se vinde tote diãriale si opurile necomplete si a se dã in schimb tote duplicatele pentru alte carti. Raportulu se aclude sub F).

ad VI. Raportulu archivarului-bibliotecariu se ia spre sciintia, era fatia de propuneri se hotãresce a se transpune comisiunii ce se va alege pentru propuneri.

VII. Dr. Barcianu face propunerea, ca in viitorulu se se faca numai unu raportu, adeca alu comitetului, in care se se coprinda atãtu raportulu cassariului, cãtu si alu bibliotecariului.

ad VII. Se hotãresce a se transpune acãsta propunere la comisiunea ce se va alege pentru propuneri.

VIII. Anani'a Trombitasiu face propunerea ca, dupa ce atãtu façiã de raportulu despre cassa, cãtu si façiã de raportulu despre biblioteca s'a hotãritu a se transpune la comisiuni, se se deã si raportulu comitetului comisiunii pentru propuneri spre revedere, si anume acãsta se cerce, daca si in cãtu a satisfacutu comitetulu insarcinãrei primite la adunarea generala de acum anulu si in cãtu nu. Dupa o desbatere mai lunga, s'a pus acãsta propunere la votare si

ad VIII. Adunarea hotãresce cu majoritate precumpanitãrie, ca nevoindu a reasumã hotãrãrea sa dela p. IV alu acestui processu verbalu, se nu se primãca propunerea lui A. Trombitasiu.

IX. Se pune la ordinea dilei alegerea comisiuniloru dela punctele programei 7, 8 si 9. Pentru-cã membrii se se pãta consultã asupra persãnelor, se suspinde siedinti'a pe 5 minute. Redeschidindu-se siedinti'a, presedintele comunica rezultatulu consultãrilor; era

ad IX. Adunarea alege prin aclamatiune a) in comisiunea de 3 pentru examinarea raportulu despre cassa: perceptorele regescu Filipescu, Dr. Brandusianu si Anani'a Popu. b) In comisiunea de 3 pentru incasarea de tãce si inscrierea de membri noi: Alesandru Romantia, Danciu si Cigareanu. c) In comisiunea de 5 pentru examinarea bugetului: I. Antoneli, Dr. Colceriu, I. Galu, A. Trombitasiu si Andreic'a. d) In comisiunea de 5 pentru propuneri: Georgiu Popu, Dr. Alessi, P. Cosma, N. F. Negrutiu si Zach. Boiu.

X. Anani'a Trombitasiu propune, ca acei membrii, cari afara de casuri de bõla si absentia justificata nu voru luã parte de 2 ori la siedintiele comitetului, se se privãca ca esiti din comitetu, era presedintele se intregãca locul lor cu proximu dupa seri'a alfabetica din membrii suplenti.

ad X. Se hotãresce a se transpune la comisiunea pentru propuneri.

XI. Presedintele dã cetire la 3 telegrame sosite a) dela Patriciu Barbu din Reginu in numele romaniloru de acolo; b) dela Fr. Hossu Longinu dela Dev'a, in numele membriloru Asociatiunii de acolo; c) dela mai multi romani ce se afla la baile dela Valcele, care telegrame de felicitare se accludu la acestu processu verbalu sub F) G) H).

ad XI. Adunarea primesce aceste felicitari cu viua bucuria.

XII. Presedintele comunica: a) Cererea preotului Ioanu Jancu, prin care se rãga, ca lasamentulu fericitulu si neuitatulu Avramu Jancu se se venda lui, ca celu mai deãrãpe consangeanu alu testatorului. b) Cererea preotului Josifu V. Balintu, pentru a fi absolvitu de a mai fi si departe membru ordinariu si a remanea numai membru ajutatoriu cu tãca anuala de 1 fl., c) Cererea lui Alesandru Nicolescu din Romani'a, aflatoriu la cura in Clusiu, pentru a i se dã unu ajutoriu.

ad XII. Adunarea hotãresce, ca tote aceste 3 cereri se se transpuna comisiunii pentru propuneri.

XIII. Presedintele punendu la ordinea dilei p. 10 din programa, face cunoscutu, cumcã s'au insinuat 8 disertatiuni si anume: 1. Georgiu Baritiu cu 3 disertatiuni: a) Documente istorice relative la monografi'a reg. I romanu granitãrescu de pedestrime din Transilvania; b) Recensiune asupra cartiei Convorbiri economice de I. Ghic'a; c) Istori'a sclaviei in anticitate la egipteni, greci, evrei, romani, in nexu cu istori'a feudalismului din evulu mediu pãna la 1848. 2. Despre Turd'a si jurulu ei de Simionu Popu. 3. Simionu Stoic'a, Despre versatu sãu bubatu. 4. Justiu Pãpfi despre Darwinismu. 5. Dr. A. P. Alessi, Romanii la Plevn'a. 6. Andreiu Cosma, Despre phylloxera. Inpartãscã mai departe, cumcã disertatiunea lui I. Pãpfi nu a fostu inaintata presidiulu spre revisiune, dupa cum prescriu statutele, prin urmare nu se pãte admite spre cetire. G. Baritiu marturisesce, cumcã domni'a sa s'a preparatu cu 3 tractate pentru a satisfãce datoritiã sale de secretariu I si de membru alu sectiunii istorice, si rãga adunarea se admita cetirea celorlalte disertatiuni. Simionu Popu inpartãscã, cumcã disertatiunea sa o va ceti in o convenirea ce se va arãngã pe sãra, despre ce s'a si contielescu cu comitetulu arãngiatoriu. Vinendu rondulu la Simione Stoic'a, se dã cuventulu acestuia, care suindu-se pe tribuna dã cetire tractatulu seu „Despre versatu sãu bubatu“, ce se accludu sub I).

ad XIII. Adunarea asculta cu atentiune acestu tractatu.

Fiindu timpululu inaintatu pentru a se dã cetire si altoru tractate, se radica siedinti'a la 1 1/2 d. am. hotãrãndu-se tinea siedintiei urmãtoare in 8 Augustu c. n. la orele 9 a. m.

D. c. m. s.

Jacobu Bolog'a m. p.

Secretariu ad hoc

vice-presedinte.

Dr. A. P. Alessi m. p.

Acestu processu verbalu s'a cetitu, verificatu si subscriu in siedinti'a a II, a adunãrei generale a Asociatiunii transilvane, ce s'a tinutu in Turd'a la 8 Augustu c. n. 1880.

Presedintele adunãrei generale Secretariu ad hoc
Jacobu Bolog'a m. p. Dr. A. P. Alessi m. p.

Siedinti'a II dela 8 Augustu.

XIV. Siedinti'a II se deschide la orele 9 1/2 a. m. Secretariulu ad hoc Dr. Alessi dã cetire processului verbalu susceptu in siedinti'a I. Dupa unele observari si modificari

ad XIV. Processulu verbalu alu siedintiei I, se primesce si se declara de verificatu.

XV. Presedintele inpartãscã, ca au mai sositu 4 telegrame de felicitare si anume: a) dela Ladislau Vaida din Clusiu; b) dela Barboloviciu in numele departimentulu alu XI; c) dela Dr. Dragescu din Constanti'a (Dobrogea) si d) dela mai multi romani aflatori la baile Sangeorgiulu-Naseudului; aceste se accludu sub L) M) N) si O).

ad XV. Se iau cu bucuria spre sciintia.

XVI. Se pune la ordinea dilei raportulu comisiunii pentru propuneri. Referintele comisiunii N. F. Negrutiu referãdia propunerile bibliotecariului Asociatiunii facute in raportulu seu de sub Nr. 177 ex 1880 si anume se propune, ca adunarea generala se hotãrãca: a) Catalogele bibliotecei se se publice in organulu Asociatiunii; b) Opurile si diãrele mance, defectuãse se se scõta cu totulu si se se venda ca maculatura; c) Duplicatele cari nu se coprindu in numerulu introdusu in catalogulu Asociatiunii de 1393 opuri, in 2356 volume, se se deã pe la alte bibliotece in schimb pentru alte carti. La punctulu a) Dr. Barcianu propune, ca, catalogele se se publice separatu si nu in organulu Asociatiunii. V. Romanu propune a se adãge la p. a) ca se se tipãrãca si in organulu Asociatiunii si in catalogu specialu. Dr. Brandusianu propune, ca adãosu la p. c) ca inainte de a se vinde, sãu dã in schimb duplicatele si opurile necomplete, se se publice tote aceste in organulu Asociatiunii.

ad XVI. Propunerile comisiunii pentru propuneri se primescu cu adãosele facute de V. Romanu si Dr. Brandusianu.

XVII. Referintele comisiunii pentru propuneri referãdia asupra propuneriloru sectiunii sciintieloru naturale coprinse in memoriulu aceleia, inaintatu sub Nr. 184 ex 1880 si anume: a) Cumcã s'a censuratu prin sectiune opulu intratu la concursu „Higien'a poporala“ si cumcã nu l'a aflatu satisfãcãtoriu pentru a'lu potea premiã. b) Asemenea s'a censuratu manuscrisulu unui opu agronomicu si nu s'a aflatu corespunditoriu pentru a se potea premiã. Sectiunea sciintieloru naturale propune, ca premiile ce s'au fostu scrisu pentru aceste opuri, se se scrie de nou, era cu compunerea conditiuniloru de concursu se se insarcinãdie respectiv'a sectiune. Comisiunea pentru propuneri recomãda pri

mirea acestor propuneri. c) Secțiunea științelor naturale a censurat unu opu alu lui Florianu cavaleriu de Porcius intitulatu „Flora fanerogama din fostulu districtu alu Naseudului“, si Pa aflatu de unu mare pretiu literariu, cu atatu mai virtosu, ca-ci are si nomenclatur'a romanésca, de aceea recomanda tiparirea acestui opu in organulu Asociatiunei, si ca nomenclatur'a romanésca se fia mai corecta, acésta o recomanda a se tipari cu ortografia cu semne. Domnului Porcius se propune a se votá pentru acésta eminenta lucrare o remuneratiune de 20 ₰ = 100 fl. v. a. Comissiunea pentru propuneri recomanda a se primi acésta propunere a sectiunei, inse cu modificarea, ca folosirea ortografiei la nomenclatur'a romanésca se se lase in bun'a chipziure a autorului si a redactiunei organului Asociatiunei; d) Secțiunea a hotaritu infintiarea unui museu istorico-naturalu in resiedinti'a comitetului Asociatiunei. Inceputulu s'a si facutu prin o colectiune frumosica de plante determinate si proviedute si cu nomenclatur'a romanésca donata de Dr. A. P. Alessi. Apoi propune ca adunarea generala se hotarésca de a se adressá unu caldurosu apelu cátra toti romanii pentru a concurge la sporierea acestui museu cu orice contributi. Comissiunea pentru propuneri recomanda acésta salutara propunere spre primire. Memoriulu sectiunei scientifice-naturale se aclude sub P).

ad XVII. Adunarea primesce propunerile comisiunei pentru propuneri de sub a) b) si d) in intregu coprinsulu, éra lui Dr. Alessi se exprima multiamita pentru donatiunea facuta; asemenea primesce si propunerea de sub c), inse cu modificarea, ca tractatulu lui Florianu cav. de Porcius se se tiparésca in intregu, adeca si nomenclatur'a romanésca cu ortograf'a ce se usitédia in tóte scrierile Asociatiunei si respective in organele Asociatiunei.

XVIII. Totu aceeași comissiune referédia asupra propunerii comitetului Asociatiunei de sub Nr. 115 ex 1880, si publicata si in program'a acestei adunari generale sub p. III, sied. II, cá din sum'a de 442 fl. 49 cr. v. a. adunata pana acuma si destinata pentru radicarea unui monumentu pe momentulu poetului Andreiu Muresianu, adunarea generala se decida radicarea acelu monumentu. Comissiunea pentru propuneri propune, ca comitetulu se fia insarcinatu a se ingriji de radicarea acestui monumentu si anume spre acestu scopu se se folosésca nu numai tóta sum'a adunata pana acuma, dar se se mai deschida liste de subscrieri noue pentru acestu scopu printre toti romanii, si daca si pe acésta cale nu s'ar aduná o suma cátu se se póta ridica unu monumentu demnu de nemuritoriulu nostru poetu, se se dea comitetului Asociatiunei latitudinea de a folosi spre acestu scopu si din fondulu Asociatiunei pana la sum'a de 200 fl. v. a. Pentru-cá desvelirea acestui monumentu se fia impreunata si cu o serbatorire cátu de mare, comissiunea propune, ca acésta se se intemple atunci, candu se va tinea si adunarea generala la Brasiovu. Propunerea de sub 115 se aclude sub Q).

ad XVIII. Propunerea comisiunei primindu-se in intregu coprinsulu, se enuncia de concludu.

XIX. Comissiunea pentru propuneri referédia asupra propunerii comitetului Asociatiunei de a se face in regulamentul sectiunilor scientifice unele modificatiuni. Comissiunea propune a se primi regulamentul cu modificarile propuse de comitetu, care se aclude sub R).

ad XIX. Propunerea comisiunei se enuncia de concludu.

XX. Comissiunea pentru propuneri referédia propunerea comitetului de a se arangia pe anulu 1881 la Sibiu o espositiune agricola industrială, si a se votá pentru acestu scopu o anticipatiune de 1000 fl. Planulu pentru arangierea acestei espositiuni se aclude sub S). Comissiunea recunoscéndu marea inportantia si marele folosu alu unei espositiuni cum este cea proiectata, recomanda primirea propunerii comitetului, adeca de a se arangia la Sibiu in 27 Augustu 1881, candu se va tinea si adunarea generala acolo, o espositiune nationala de agricultura, industria etc.; éra cá anticipatiune recomanda sum'a de 700 fl. v. a.

ad XX. Se primesce propunerea comisiunei de a se arangia in a. 1881 una espositiune agricola-industrială, cu care se insarcinédia comitetulu Asociatiunei. Se votédia sum'a de 700 fl. cá anticipatiune, si totuodata se hotaresce, ca adunarea generala a Asociatiunei a XX se se convoce pe 15/27 Augustu 1881 la Sibiu.

Fiindu timpulu inaintatu, siedinti'a II se ridica la órele 2 1/2 d. am. Siedinti'a III se hotaresce pe astadi la órele 5 de séra.

(Va urmá.)

Sciri diverse.

— (Necrologu.) D-lu Manolache Costache Epureanu, fostu presiedinte alu Constituantei, fostu siefu de cabinetu si ministru in mai multe ronduri, fostu capu alu partidei conservatóre, a repausatu Dominec'a trecuta la baile dela Schlangenbad in Nassau, unde se dusesse se'si caute de sanetate.

Fia't tierin'a usióra si memori'a neuitata!

— (Insciintiare.) Adunarea generala a despartimentului III (Sibiu) alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu se va tinea in acestu anu la 21 Sept. (3 Oct.) a. c. in comun'a Tilisica. Se invita deci toti p. t. membri ai acestui despartimentu, cum si alti binevoitori pentru cultur'a poporului romanu, a par-

ticipa la acésta adunare in numeru cátu se póte de mare.

Sibiu, 11/23 Sept. 1880.

Dr. Harionu Puscaru m. p.,
directoru alu despartimentului.

Petra-Petrescu m. p.,
secretariu alu comitetulu despart.

— (Ni se cere se damu locu urmátorei scrisori semnificative:)

Sabesiu, 20 Sept. 1880.

Stimate Domnule Redactoru! Onor. nostru du. pretore Savu Mateiu s'a purtatu in cerculu seu cu cea mai curata afabilitate fačia de alegerile deputatiloru congressuali, in comunele sale. Fiindu intrebatu mai de multi individi, pe cine se aléga? dsa le a respunsu francu: Eu am afacerile mele politice in comunele cercului meu; voi alegeti pe cine sciti, nici nu me intrebati; am cu alte trebi mai mari a deslegá si regulá. Dupa ce ne informaramu din mai multe parti, ne cautaramu de tréba in sensulu legei si ne aleseram deputatu dupa placu, pe dlu dr. Nicolau Maieru, professoru in Sibiu, care si reesi alesu cu mare maioritare. Se traiésca! — Piso, not. cercualu; Briazu; Joanu Germanu, jurat. com.; Dima Todoru, jude com.

— (Provocare.) Din partea procuraturei de statu reg. din Sibiu se provóca toti aceia, cari voiescu a ocupa arestati dejudecati, aflatori in carerele tribunalului reg. din locu, cu lucruri de máná diferite, in internulu carceriloru pe lángha o taxa amesurata, — se incunoscintie pre procurorulu reg. de statu, pana in 15 Octobre a. c. st. n. — Se intielege de sine, cá numai de acelea lucruri se voru primi, cari nu stau in contradicere cu regulamentulu cascii.

Numerulu arestatiloru, apti de lucru, va fi circa 30 de insi pe di.

Sibiu, in 22 Septembrie 1880.

Procuratur'a de statu reg.

— (Pasquille.) In orasiile ungueresci din vechime e datina spurcata de a scrie pasquille si ale inpartii pe ascunsu in mai multe exemplario, cu scopulu dracescu de a compromitte renumele si reputatiunea persónelor si familiiloru oneste, a le aduce in prepusu greu de fapte rele si fara-de legi, a le neferici. Blastematii de acelea se fauriau mai inainte anume in Clusiu si in Tergulu Mursialu (M. Vásárhely) intre secui. Acum diariulu „Hunyad“, arata cá acea ciuma a petrundu pana la Dev'a, unde in timpulu din urma apparu scrisori litografate, ce coprindeu calumnii spurcate, din viéti'a privata a familiiloru, coprinse in versuri de nimicu si aruncate pe strade. Nici-unu barbatu si nici-o femeia din acelu orasiu si de prin pregiuru n'au remasu, in care poltronii miserabili se nu fia aruncatu cu acelu felu de noroiu de pe strade. Apoi se te mai miri, daca acelea misieli au aflatu unu imitatoru si in Sibiu?!

Auctorii pasquilleloru (libellus famosus) in Rom'a antica erau pedepsiti cu batai, cu perderea drepturiloru civili si politice, cu deportatiune si chiaru cu mórté. In legislatiunile moderne pasquillulu si calumni'a sunt pedepsite cu temnitia dela 1 pana la 10 ani, dupa marimea minciunei coprinse in trensele si a pericoleloru la care se espunu cei calumniati, éra pentru vetamarea onórei personale, séu a familiei, in viéti'a privata, in publicu, prin graiulu viu, prin scrisu séu prin tipariu pedepsele de arestu variédia dela 8 dile pana la 6 luni si in casuri anumite pana la 1 anu. Escesse personali care se comitu in publicu si apoi se vorbescu ori se scriu mai departe intocma, nu se pedepsescu.

Recomandam la toti miserabili, carii au mancarimea de a scrie si publicá pasquille, cá se citésca si §§-ii respectivi din noulu codice criminalu introdusu dela 1 Septembrie incóce.

— (Limba germana in scólele calvinesci.) Ur'a si persecutiunea la care este supusa in dilele nóstre limba germana in Ungari'a, ne este cunoscuta la toti. Intra'aceea conventulu calvinescu despre care vorbiram in Nr. preced., a decisu in siedinti'a sa din 20 Septembrie dupa discussiuni passionate, cu 15 contra 6 voturi, cá limba germana se se propuna si pe viétoriu in gimnasiile loru cá studiu obligatu. Unulu din argumentele cele mai tari ale maioritatiei a fostu, cá nici magarii n'au in cátrau, daca voiescu se existe in Europ'a, numai cu limba loru nu se póte, ci trebuie se invetie un'a din limbile universali, superióre limbei loru, éra fiindu-cá cultur'a si civilizarea loru a venitu si vine la ei din Europ'a prin limba germana, sunt necessitati se o invetie pe acésta.

Cu acésta ocaziune press'a straina reflectandu la

persecutiunea scóleloru si a teatreloru germane, recunosce cá pace'a dintre magarii si germani a fostu numai unu armistitiu, cá inse germanii merita acésta maltratare, cá se simtia si ei, ce insemnédia a luá la góna limba romana si dialectele slave prin magarii cu ajutoriulu loru.

— (Societatea de lectura a studentiloru din Blasiu) s'a constituitu pe anulu scolasticu 1880-81 dupa cum urmédia: In 15 Sept. la 4 óre p. m. presiedintele societatiei multu onoratulu domnu professoru Joanu Germanu a deschisu siedinti'a prin o cuventare caldurosa, dupa care urmá alegerea oficialiloru societatiei si anume: din classe'a VIII Juliu Grecu de vice-presiedinte, Joanu Sagreanu de notariu, Carolu Stoic'a de bibliotecariu, Joanu Maioru de redactoru alu foiei societatiei „Filomel'a“; éra din classe'a VII Virgiliu Brendusianu de cassariu si Petru Bobu de vice-bibliotecariu.

Blasiu, in 21 Septembrie 1880.

Juliu Grecu m. p., Joanu Sagreanu m. p.,
vice-presiedinte. notariu alu societatiei.

Bibliografia.

In timpulu din urma ne mai venira la redactiune urmátorele publicatiuni mai noua si adeca:

— Introducere in sciintiele naturale. Manualu pentru usulu classelor secundare inferióre de George Ghimbasiu, professoru de liceu. Barladu 1880. Pretiulu 1 fr. 25 b. Prin publicarea acestui manualu d. professoru Ghimbasiu si-au castigatu unu insemnatu meritu pe terenulu literatúre didactice. Manualulu d-iei sale se distinge prin o buna inpartire a materialulu, unu stilu claru si o limba intielesa, ceea ce este un'a din principalele conditiuni ale unui bunu manualu.

— Aritmetica, Esercitiu practice cu numerii dela 1 pana la 1.000.000 dupa sistemulu decadicu, pentru incepétorii din anulu alu patrúlea de Dometiu Dogariu invetiariulu la scóla primara din Satungu. (Manualulu acesta a fostu examinat de o comissiune de invetiari si professori.) Brasiovu. Editur'a libreriei Heinrich Zeidner. 1880. Pretiulu 35 cr.

— ABCDAR magiar-romanu pentru scólele poporale de Nicolau Putnoky. Partea I. Sibiu 1880. Tipariulu tipografiei archidiececane. Pretiulu unui esemplaru legatu 20 cr.

Acestu ABCdar magiar-romanu prin decisiunea consistoriului archidiececanu din 27 Juniu 1880, Nr. 1868, este admissu cá manualu in scólele poporale gr. or. romane din archidiecec'a Transilvaniei.

— Câteva cuvinte asupra bailoru minerale ale Lacului saratu din judetiulu Brail'a de Arnold Grün, doctoru in medicina si chirurgie si consultantu la baile dela Laculu saratu. Brail'a 1880.

— Dreptate'a divina este titlulu unei novele scrise de d. Gr. Cretiescu. Bucuresci 1880. Pretiulu 1 l. n. Depositulu se afla la tóte librariile din capital'a Romaniei.

— (Invitare de prenumeratiune) la cartea intitulata: „Ritualulu bisericei orientale catholice“ pentru catechetii scóleloru poporale si tinerimea dela scólele mai inalte, compusu de Joanu Borosiu licentiatu in s. teologia morala si pastorală, — v.-notariu si asesoru consistoriale. Coprinsulu tainicu alu s. nóstre religiiuni, — inchiarieturile credintiei si principiile moralulu si nóstre biserice: ni se infatiósiédia in cultulu — servitiulu — publicu Dumnediescu astfelu, in cátu potemu dice, cá acesta este descoperirea viva nu numai a acelu inchiarieturi si principie, ci si o espressione temeinica a desvoltarei viétiei istorice, séu a constitutiunei interne si esterne a s. nóstre biserice.

Dar afara de acésta, tóta viéti'a nóstra crestinesca e condusa, si trebuie se fia petrunda de spiritulu viu si de viétia datatoriulu alu servitiulu Dumnediescu.

Pentru cá coprindeudu-se in acésta darulu mantuirei depusu in S. Taine, prin mijlocirea aceluia nu numai cá ni se inpartasiesce acelu daru; — ci deodata, se sustine, se intaresce si desvóltă intru noi viéti'a morala adevératu crestinesca.

Amesuratu firei si lipsei nóstre sufletiesci, coprinsulu acesta alu cultulu dumnediescu, ni se descopere in diferite forme simtitorie si vizibile; — si se deplinesce prin diferite ceremonie.

Mijloculu mai sicuru de a face placutu, pretiuitu si iubitu totu ceea ce ne invetia s. biserica este: a cunosce si a fi petrundu de insemnatarea morala si tainica a acelu ceremonie. De unde urmédia si aceea cá:

Cunoscerea temeinica a acestei insemnatare in paralelu cu insusirea invetiaturiloru teoretice ale credintiei nóstre, mai alesu la tinerime — carea e mai susceptibila pentru totu ce e simtitoriu si vizibilu; constituie nu numai intemeierea viétiei religioase, ci si pretiuroa asiediantiloru bisericesci.

Spre mijlocirea si castigarea acestor efecte, cu aprobarea Ven. ordinariatu episcopu gr. cath., s'a compusu si cartea aci amintita, carea cu acésta o presentedi preotimei si catechetiloru scóleloru nóstre poporale spre bunavoitóre partinire si inbratiósiare.

Pretiulu acestei carticele — carea va coprinde in sine 8-10 cóle tiparite — ilu ficsedu cu 60 cr. si se va potea prenumerá la auctorulu, si la toti d. colectanti.

Cólele de prenumeratiune me rogu a mi se retramite pana in finea lui Octobre 1880.

Esemplarele prenumerate, inse nesolvite anticipative, se voru espedá pe lángha reinbursa (Posticipatiune.) Lugosiu, 27 Augustu 1880.

Joanu Borosiu
asesorulu si v.-notariulu consist.

Phylloxera vastatrix.*)

(Urmare si fine.)

Gubernulu francesu a facutu totu, ce numai se pôte pentru impedecarea latirei si stirpirea phylloxerei, si tôte in daru. Unu premiu de 300,000 franci (120,000 fiorini in auru) destinatu pentru cine aru inventá leacu eficace pentru stirpirea phylloxerei, stá si pâna acum ne adjudecatu, din cauza cà nu se afla nimeni care se'lu fia meritatu.

In Spani'a si Portugali'a s'a observatu phylloxer'a cam cu 100 ani mai inainte, si adi sunt infectate preste 30,000 jugere.

In Itali'a, la Como si in Sicili'a, in Helveti'a, Germani'a si in Russi'a in partea de càtra Crime'a inca s'a incuibatu phylloxer'a. Cu unu cuventu, dintre statele europene, in cari se cultiva viti'a, singuru Romani'a, Greci'a si Serbi'a sunt inca scutite de acestu flagelu.

In Austri'a Klosterneuburg e cuibulu, de unde phylloxer'a s'a latitu si transportatu atátu in celelalte tieri ereditarie, càtu si in Ungari'a. Aici la Panciov'a s'a observatu in anulu 1875; si pâna acum a nimicitu acolo la 700 jugere de viia. In anulu trecutulu s'a aratatu la Pirnu, la Carei (Nagy-károly), la Satmaru, Keszthely, Casiovi'a; — in acestu anu la Szendrő, Tahi, apoi in lunile din urma la S. Andreiu, Aradu, la Pele, Sarandielu si Santau (F. Szántó), aceste trei comune in Selagiu (cerculu pretorialu alu Tasnadului), in apropierea Pirnului.

La Pirnu in anulu trecutulu au fostu infectate cam 26 jugere; adi phylloxer'a este atátu de latita, in càtu abia voru trece 4—6 ani si 470 jugere de vii cultivate atátu de bine, precum puçine altele in intréga Ungari'a, voru fi nimicite de totu. La Pele si Santau sunt infectate cam la 70 jugere.

Dupa ce s'au constatatu stricatiunile imense ce causéza phylloxer'a, n'au intardiatu chiamati si nechiamati a studiá si a face experimentari preste experimentari intru a inventá mijlóce, prin cari s'ar potea stirpi phylloxer'a. Pâna acum s'au facutu preste 2000 de propuneri si planuri, inse tôte in daru; problem'a inca nu este decisa, dara devastatiunile phylloxerei iau totu mai mari dimensiuni.

Cá se avemu óresi-care idea despre procedurile ce s'au recomandatulu pentru stirpirea phylloxerei, voiu aminti in scurtu, cà unele din acestea sunt physice, anume unele plante, precum madia, (madia satira), canep'a, cari prin putórea loru aru fi nefavoritóre sporirei, — plantarea de vitia americana si oltuirea acesteia cu vitia de a nóstra, si fimarea viei.

Putórea ce respira plantele amintite, n'are efectu contra phylloxerei, cà-ci pamentulu in care se ascunde, este unu prea bunu scutu aparatoriu pentru ea.

Cu successu mai bunu se practisédia in Franci'a sadirea vitielor americane si oltuirea loru cu vitie de ale nóstre. Vitiele americane producu vinu acru, dar daca in vitia (tulpina, butucu) americana oltuimu vitia de a nóstra, vomu avea vinu bunu, cà si acela ce'lu produce viti'a oltuita in cea americana. Si fiindu-cà viti'a americana e in stare a se luptá cu phylloxer'a, lucru firescu, cà estu-modu ne potemu sustinea viile contra phylloxerei. Dn. Grateaud a inventatu o machina, cu care potemu oltuí 500—600 butuci pe fiacare di.

Fimarea viei inca e buna cá leacu paliativu, in càtu viti'a fimata (gunoita) fiindu mai in putere, pôte resiste phylloxerei mai lungu timpu.

Esperimentari mecanice sunt: ingroparea in nasipu, innecarea vitiei sub apa, desinfectarea prin sulfuru carbonosu, prin caliu sulfo-carbunatu, prin pacura s. al.

Tôte acestea inse se practisédia fara rezultatu, séu spessele enorme nu sunt in nici o proportiune cu venitul, ce pôte se produca o viia sustinuta in acestu modu artificiosu.

Eu insumi am vediutu in Pirnu desinfectarea cu sulfuru carbonicu. Phylloxer'a a peritu; inse ce se vedi, parte de óua, caroru leaculu nu le strica, parte prin reinvasiune, preste 8—10 dile teritóriele desinfectate s'au aflu pline de phylloxera. Dar si de n'aru fi asia, desinfectarea unui jugeru costa pe anu preste 270 fl., ceea ce pe lângá pretiulu de acum alu vinului, nici-decum nu se pôte rentá.

In fine voiu tractá pe scurtu:

a) cum vomu cunósce phylloxer'a?

b) ce se facemu, daca ni s'a ivitu in viia?

c) ce se facemu, cà se ne scutinu vii'a de phylloxera?

Ori-cine va fi plantatu de ani 20 incóce in viia sa si vitie straine, fia acelea ori netede, ori cu radecine, se'si cerce deameruntulu vii'a.

Daca va observá, cà unele vitie se galbinescu inainte de timpu, se grabesca a le sapá si se vitedie cu de ameruntulu tôte radecinile. Daca radecinele sunt frumóse, netede, fàra noduri, viti'a e sanetósa; din contra daca ele sunt noduróse, cá penele de gaina, galbene séu verdi-albuie, cá mlatitiele ce facu verdetiurile puse la umbra p. e. in celariu, e semnu cà viti'a e atacata de phylloxera.

Adi la cas'a mai fia-carui economu inteligente séu la scóla se afla microscopu. Cu acesta se scrutamu radecinele de ameruntulu. Daca prin microscopu pe radecine vomu vedea nisce puncte, insecte galbenuie, de colórea ruginii, viti'a e suspiciósa, e atacata de phylloxera. E de insemnatu, cà la incretiaturile radecineloru se vedu mai multe phylloxere si óue de phylloxera.

Daca n'avemu microscopu, din radecinele suspicióse punendu in o sticla (glaja) cu spiritu, se le ducemu la cutare medicu séu farmacistu, cari au microscopu si ei ne voru dá informatiuni mai secure. Radecinele suspicióse nu e iertatu a le duce altumentrea de càtu numai in sticla cu spiritu, bine astupata, cà-ci din contra vomu fi pedepsiti prin politia, fiindu-cà ducundu radecinele neinchise, potemu importá phylloxer'a in locuri neinfectate.

E bine cá se scimu, cà gubernulu in fia-care tinutu unde se cultiva viti'a, a denumitu séu va denumi càtu unu pricepatoriu, cunoscatóriu de phylloxera, cà se vitedie tôte viile.

Càtra acestia se fimu cu deplina incredere, in interessulu nostru se le damu informatiuni exacte la tôte intrebarile ce ni voru face, ba si neintrebati se li atragemu atentiunea la tôte inpregiurarile suspicióse, din cari s'ar potea deduce, cà in viia sa ivitu phylloxer'a.

In genere, daca avemu suspitiune basata, cà vii'a ni atacata de phylloxera, se nu intardiamu a face cunoscutu lucrulu primariei comunali, administratiunei, pretorelui séu barbatului de specialitate denumitu de gubernu pentru inspectarea viiloru.

Se fimu cu bagare de sama la viia, se o cultivamu càtu de bine, vitie defectuóse, bolnave se nu suferimu in ea. Se nu aducemu, se nu primimu nici dela frate, nici dela amicu, nici dela vecinu vitia, nici de plantatu, nici de invelitu, nici de focu, cà-ci nu potemu fi sicuri, daca nu cumva prin aceste vitie vomu inportá una séu doue phylloxere si acestea sunt prea destule, cà in càti-va ani se ni se nimicésca tóta industri'a pusa in viia, adese o insemnata parte a osteneleloru si a averei nóstre.

In càtu se va potea in viia se nu inprumutamulu nici instrumente, precum sapa, vase de storsu s. al., la cultivarea viei si la culesu se aplicamu dileri, cari in acelu anu n'au lucratu in alte vii, cu deosebire in vii infectate séu suspicióse, cà-ci phylloxer'a se pôte inportá pe sapa, pe opinci si pe vestminte.

Cu unu cuventu, se nu asteptamu cà se ne apere administratiunea, ci se veghiamu noi insine.

Se nu damu nici in daru, nici pentru bani vitia de viia; — viti'a taiata la tunsu se o lasamu in viia, se putrediesca acolo; se nu o ducemu, cà se invelimu cu ea case séu garduri. Pe scurtu, se inconjuram tôte, prin ce phylloxer'a s'ar potea inportá in viia séu esportá din dens'a.

Preotulu, docentele si fia-care economu inteligente se nисуésca a'si castigá notitie càtu mai ample despre phylloxera; acelea in dumineci si cu alte ocazioni binevenite se le comunice poporului, se'lu invetie a se feri de pericolulu ameintiatoriu, ce intr'adeveru e mare, inse prin veghiare si observarea stricta acelor schitiate se pôte inconjurá pâna la unu anumitu gradu.

Cu càtu in partile unguene se latiesce mai tare devastatiunea phylloxerei, cu atátu va cresce pretiulu viiloru neinficiate si pe lângá alte inpregiurari favoritóre se va urcá pretiulu vinului, deci fia-care economu se'si cultive vii'a cu mai mare sirguintia si se o padiésca cu scumpetate.

Andreiu Cosma.

Pretiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

21 Septembrie st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa calitati	1 hectolitru fl.	6.40—7.40
Grâu, amestecat	1 " "	4.90—5.90
Secara	1 " "	4.70—5.10
Papusióiu	1 " "	4.60—5.—
Ordiu	1 " "	4.10—4.50
Ovesu	1 " "	1.80—2.30
Cartofi	1 " "	1.60—2.—
Mazare	1 " "	7.——7.50
Linte	1 " "	9.—10.—
Fasole	1 " "	6.—7.—
Lardu (slapina)	50 Kilogram.	36.—38.—
Untura (unsóre topita)	50 " "	30.—32
Carne de vita	1 " "	—46
Oua 10 de	1 " "	—20

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de inspectoru silvanale la padurile fonduriloru archidiececane greco-cath. din Blasiu se publica prin acésta concursu pâna la **31 Octobru** a. e. cu salariu anuale, care de-ocamdata se statoresce in suma de 800 fl. v. a. solvinda in rate lunarie de-cursive.

Cei ce dorescu se obtina acestu postu, voru avea se documentédie pâna la terminulu prefriptu, cumcà sciu deplinu limb'a romana si au cunoscenti'a si celorlalte limbi din patria, apoi cà au cunoscentiele prescise din silvicultura, precum si calificatiunea receruta dela forestierii din tempulu presente si pentru mesurarea si maparea paduriloru.

Datu din Siedinti'a Consistoriului metropolitanu greco-catholicu din Alb'a-Jul'i'a tinuta in Blasiu la 14 Septembrie 1880.

Requisite de invetiamentu

aflátore la W. Krafft in Sibiu.

Map'a tieriloru tienetorie de coron'a Ungariei pentru scólele poporale, data de Eugenie Bordeaux, Editiunea II, 158 cm. lata 111 cm. inalta, pe pandia in mapa, necolorata	5.—
colorata	6.—
„ Europei , trad. J. M. Moldovanu, 140 cm. lata si 120 cm. inalta, pe pandia, in mapa	5.50
„ Semigloburile séu cart'a globului pamentescu, 131 cm. lata si 110 cm. inalta, pe pandia, in mapa	4.50
Globuri terestre ajustate, 22 cm. in diametru	7.—
Aparatulu metricu constandu din 12 obiecte, inpreuna cu esplicarea loru in limb'a romana	4.50
Atlas de istori'a naturala cu 250 figure colorate si cu prescurtare compl. a istoriei natur. a catoru 3 domen. leg.	1.75
Masina de computu cu globuletie albe si negre pe drotu (sirma)	3.20
Tabele de parete (20) cu icóne colorate si indreptariu lângá densele de T. Rosiu	3.50

Anunciu.

Subscrisulu avendu lipsa de unu concipientu cualificatu, care se posséda si cunoscenti'a limbeloru patriei, invita prin acésta pe doritorii de a fi aplicati, a se adresá càtra densulu.

Blasiu, 22 Sept. 1880.

Ludovicu Csato
advocatu archidiececanu.

• Cura pentru érna. •

Wilhelm's
THE'A CURATITORE DE SANGE

antiartritica si antireumatica

a lui (1) 18 25

Franciscu Wilhelm,

farmacista in Neunkirchen (Austri'a de jos),

a fostu folosita in fórte multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probédia prin mii de scrisori de recunoscentia, in contra sioldinei, a reumatismului, a raneloru deschise, in contra reletoru invecitate si permanente, a raneloru care puroiéza neincetatu, ale bubeloru pe piele, remase din morburu secsuale, bubeloru de pe corpu si din fatia, peteloru, bubeloru siphilitice, infaturiloru de ficatu si splina, dureriloru hemoroidale, galbinare, suferintiiloru intensive a nerviloru, a muschiloru si a dureriloru la incheiaturi, greutatiloru de stomacu si de venturi, incuieriloru, ale udului, polutiuniloru, impotentiei la barbati si pólele albe la femei, morburiloru scrofulóse, infaturi ale ghinduleloru si in contra altoru suferintie. Atestatele la cerere se tramitu gratis.

Pachete impartite in 8 dose se afla cu pretiu de 1 fl., pentru timbru si pachetare se socotescu 10 cr.

Pentru de a se apará de falsificate, se se caute cunoscutele marce brevetate si legalisate in mai multe state.

Se afla de vendiare in Sibiu la d-nii Fried. Thalmayer si I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

Ernaticu de vite.

Pe mosi'a Darabani, judetiulu Dorohoi, gasindu-se fênu de cea mai buna calitate si pasiune inbelsiugata si intinsa, — mocanii cu oi, cai, séu ori-ce altu soi de vite sunt primiti la ernaticu cu conditiunile cele mai favorabile. Atátu in privirea indemanariloru càtu si a pretiului a se adresá directu la Curtea mosiei. (29) 6—6

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**